

Dosarul nr. 2ra-669/22
2-21004760-01-2ra-18052022

Prima instanță: Judecătoria Căușeni, sediul Central (jud. : S. Colun)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: A. Malîi, V. Cotorobai, D. Dulghieru)

DECIZIE

29 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Mariana Pitic
Victor Burduh
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de către Machidon Alexandr, reprezentat de avocatul
Cîrlig Ion,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Machidon Larisa
împotriva lui Machidon Alexandr cu privire la încasarea pensiei pentru întreținerea
copilului minor,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 martie 2022, prin care s-a
respins apelul declarat de Machidon Alexandr, și s-a menținut hotărârea Judecătoriei
Căușeni, sediul Central din 11 noiembrie 2021,

c o n s t a t ă :

La 14 ianuarie 2021, Machidon Larisa a depus cerere de chemare în judecată
împotriva lui Machidon Alexandr cu privire la încasarea pensiei pentru întreținerea
copilului minor în mărime fixă de 2000 lei lunar.

În motivarea cererii de chemare în judecată a invocat că a fost în căsătorie cu
Machidon Alexandr, iar în anul 2011 au divorțat.

În timpul căsătoriei, s-au născut patru copii, trei dintre care sunt deja maturi, iar
fiul XXX, născut la XXX, este încă minor, care este educat și întreținut doar de către
reclamantă, iar pârâtul nu acordă ajutor material necesar pentru întreținerea copilului
minor comun, deși lucrează peste hotarele țării.

Reclamanta a solicitat încasarea de la Machidon Alexandr a pensiei pentru
întreținerea copilului minor XXX, născut la XXX, în mărime fixă de 2000 lei lunar,
începând cu data depunerii acțiunii, până la atingerea majoratului copilului.

Prin hotărârea Judecătoriei Căușeni, sediul Central din 11 noiembrie 2021, cererea
de chemare în judecată depusă de către Machidon Larisa, s-a admis parțial.

S-a încasat de la Machidon Alexandr în beneficiul reclamantei Machidon Larisa,
pensie pentru întreținerea copilului minor XXX, născut la XXX, în mărime fixă de 1200

(una mie două sute) lei lunar, începând cu data de 14 ianuarie 2021, până la atingerea majoratului de către copil.

S-a încasat de la Machidon Alexandr, în bugetul de stat, taxa de stat în sumă de 432 (patru sute treizeci și doi) lei.

Nefiind de acord cu soluția adoptată de instanța de fond, la 24 noiembrie 2021, avocatul Ion Cîrlig, în interesele lui Machidon Alexandr, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Căușeni, sediul Central din 11 noiembrie 2021 solicitând casarea hotărârii și transmiterea cauzei la rejudecare.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 martie 2022, s-a respins apelul declarat de Machidon Alexandr, și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Căușeni, sediul Central din 11 noiembrie 2021.

La 19 aprilie 2022, Machidon Alexandr, reprezentat de avocatul Cîrlig Ion, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 martie 2022 și transmiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului a invocat că instanța de apel a examinat cauza în lipsa apelantului.

Recurentul a susținut că apelul s-a examinat în lipsa sa, fără ca să fi fost legal citată, în sensul că a primit citație în care era indicat că cauza se va examina la data de 17 martie 2022, ora 12⁰⁰.

Prezentându-se la ora respectivă în instanță, i s-a comunicat că cauza s-a examinat la ora 10⁰⁰, deoarece a fost schimbată ora examinării cauzei.

Despre modificarea orei examinării cauzei, nu a fost informat, iar prin examinarea cauzei în lipsa apelantului s-a încălcat dreptul la justiție și dreptul la un proces echitabil.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a emis dispozitivul deciziei la 17 martie 2022.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Astfel, recursul declarat de Machidon Alexandr, reprezentat de avocatul Cîrlig Ion la 19 aprilie 2022, este depus în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 18 mai 2022, Curtea Supremă de Justiție, a comunicat intimatului recursul, informând despre necesitatea depunerii referinței în termen de o lună de la data primirii scrisorii, corespondența fiind recepționată la 24 mai, potrivit avizului de recepție de la fila dosarului 81.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 22 iunie 2022 recursul declarat de Machidon Alexandr, reprezentat de avocatul Cîrlig Ion, a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 441 și art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului, verificând în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Conform art. 444 Cod de procedură civilă, prezentul recurs se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Analizând argumentele invocate în cererea de recurs pe baza materialelor din dosar, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Verificând legalitatea deciziei contestate prin prisma argumentelor invocate în recurs, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că aceasta a fost emisă cu erori procedurale care au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform art. 5 alin. (1) din Codul de procedură civilă în cauzele civile, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.

Din materialele dosarului se reține că la 24 noiembrie 2021, avocatul Ion Cîrlig, acționând în interesele lui Machidon Alexandr a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Căușeni, sediul Central din 11 noiembrie 2021.

La 24 ianuarie 2022, cauza a fost repartizată unui judecător raportor.

Prin încheierea din 01 februarie 2022 Curtea de Apel Chișinău a primit spre examinare cererea de apel și a stabilit examinarea apelului pentru data de 17 martie 2022, ora 12⁰⁰.

La 04 februarie 2022, reprezentantul apelantului Cîrlig Ion a recepționat contra semnătură citația și încheierea de primire a cauzei pe rol.

Potrivit încheierii Curții de Apel Chișinău din 10 martie 2022, ședința fixată pentru data de 17 martie 2022, ora 12⁰⁰, s-a schimbat pentru data de 17 martie 2022, ora 10⁰⁰.

Conform scrisorii de expediere de la fila dosarului 54 instanța de apel a expeditat în adresa părților încheierea din 10 martie 2022.

Însă, la materialele cauzei nu sunt anexate probe care să ateste că părțile au recepționat-o.

Potrivit procesului-verabl al ședinței de judecată din 17 martie 2022, ora 10⁰⁰, instanța de apel a stabilit că procedura de citare legală a apelanților a fost respectată, dispunând examinarea cauzei în lipsa părților.

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține, că instanța de apel a examinat cauza în ordine de apel în lipsa părților, apelantului constatând eronat că aceștia au fost citați legal despre data, ora și locul examinării cauzei.

În baza art. 102 alin. (1) din Codul de procedură civilă instanța înștiințează prin citație participanții la proces, martorii, experții, specialiștii și interpreții privitor la locul, data și ora ședinței de judecată sau la locul, data și ora efectuării unor acte de procedură.

La caz, la dosar nu există nici o confirmare privind recepționarea de către apelant sau reprezentantul acestuia a încheierii din 10 martie 2022, prin care s-a schimbat data examinării apelului.

În circumstanțele enunțate și în contextul normelor de drept citate, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că, instanța de apel nu a respectat procedura citării legale a apelantului și a reprezentantului acestuia, fapt care constituie o încălcare a dreptului la un proces echitabil.

Ședința de judecată din 17 martie 2022, ora 12⁰⁰ a fost modificată din oficiu, și nu la cererea participanților la proces, respectiv instanța de apel urma să citeze părțile cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, așa cum prevede dispoziția art.100 alin.(1) din Codul de procedură civilă.

În baza art. 379 alin. (2) din Codul de procedură civilă acordă dreptul instanței de apel de a judeca apelul în lipsa apelantului sau intimatului, a reprezentanților acestora, precum și a unui alt participant la proces, doar în cazul în care aceștia sunt citați legal despre locul, data și ora ședinței.

Din materialele dosarului nu rezultă că procedura de citare a fost legal îndeplinită pentru ședința din 17 martie 2022, ora 10⁰⁰, când s-a soluționat cauza, încălcându-se prevederile legale și punând apelantul în imposibilitate de a cunoaște termenul de judecată și de a-și formula apărările sale.

Prevederile art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care stipulează că, orice persoană are dreptul la judecarea cauzei „în mod echitabil”, ceea ce implică, inclusiv, o procedură contradictorie și egalitatea armelor ale părților litigante. Respectarea principiului egalității armelor presupune că fiecare parte trebuie să obțină o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta cauza într-o situație egală în raport cu adversarul său, astfel încât între părți să se mențină un echilibru corect. Aceste principii includ și dreptul părții de a fi reprezentată în proces de către o persoană calificată în domeniul dreptului, cu atât mai mult că legislația procesuală națională declară acest drept.

În cauza *Russu vs. Moldova* (hotărârea din 13 noiembrie 2008), Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că „în practică, instanțele naționale nu acceptă în calitate de probă suficientă expedierea unei scrisori de către instanță, dar solicită dovada înmânării”.

În cauza *Bucuria vs. Moldova* (hotărârea din 05 ianuarie 2010), Curtea a reiterat că examinarea cauzei în lipsa reclamantului, în privința căruia nu era dovada de înmânare a citației, acestuia nu i s-a oferit posibilitatea de a-și susține complet cauza în fața Curții Supreme de Justiție.

Într-o altă cauză, Curtea a constatat încălcarea articolului 6 § 1 în rezultatul omisiunii Curții Supreme de Justiție de a cita reclamantii la ședința de judecată.

Curtea a notat că este o chestiune de echitate a procedurilor, o astfel de reexaminare nu ar fi trebuit să fie făcută fără a i se acorda reclamantului șansa de a-și prezenta poziția, mai ales având în vedere că celelalte părți la proces au fost prezente la ședință și au avut posibilitatea de a-și expune opiniile (cauza *Kenzie Global Limited Ltd. vs. Moldova*). încălcând flagrant disponibilitatea în drepturi a participanților la proces, ce constă în posibilitatea de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare, astfel, prin urmare fiind admisă încălcarea prevederilor art. 27 alin. (1) din Codul de procedură civilă, ceea ce în conformitate cu art. 432 alin. (3) lit. b) din Codul de procedură civilă, constituie temei de casare a deciziei instanței de apel.

Prin urmare, în condițiile în care participanții la proces au fost privați de dreptul de a participa la examinarea cauzei în ordine de apel, instanța de recurs conchide că acest fapt constituie o îngrădire a dreptului acestora de a beneficia de un proces echitabil, cu respectarea principiilor procesului civil reglementate atât de legislația națională, cât și cea internațională.

În această situație, Colegiul constată că examinarea apelului s-a făcut fără ca apelantul să fi fost citat legal, ceea ce determină incidența în cauză motiv de casarea a deciziei instanței de apel în temeiul art. 432 alin. (3) lit. b) din Codul de procedură civilă care reglementează că se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

Or, instanța de apel examinând cauza în lipsa apelantului, a încălcat prevederile art. 100-105 din Codul de procedură civilă, deoarece nu informat părțile despre schimbarea orei examinării cauzei.

Având în vedere cele menționate, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Machidon Alexandr, reprezentat de avocatul Cîrlig Ion, a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și, reexaminând cauza, să emită o hotărâre legală și întemeiată.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Machidon Alexandr, reprezentat de avocatul Cîrlig Ion.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 17 martie 2022, adoptată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Machidon Larisa împotriva lui Machidon Alexandr cu privire la încasarea pensiei pentru întreținerea copilului minor, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecători

Galina Stratulat

Mariana Pitic

Victor Burduh

Dumitru Mardari